

‘Als mediator kijk je niet naar de wet, maar naar de mensen’

VMN

Wat betekent het uitstel van de wet Bevordering mediation voor notarismediators? Marjan Kroek, bestuurslid van de Vereniging van Mediators in het Notariaat (VMN) en notaris bij Kroek en Van Weert Netwerk Notarissen ziet de toekomst niet zo somber in. ‘Het gebrek aan innovatie in de rechtspraak speelt ons in de kaart.’

| TEKST Peter Steeman

Het gebruik van mediation als geschiloplossing verankeren in het rechtssysteem, dat was in 2013 het doel van het initiatiefwetsvoorstel dat het toenmalige Kamerlid Ard van der Steur indiende. Vier jaar later lijkt met het aftreden van minister Van der Steur het momentum verdwenen. Marjan Kroek ligt er niet wakker van, maar jammer is het wel. ‘De wet zou betekenen dat er een overheidsregister voor mediators komt. We hebben weliswaar al een kwaliteitsregister dat wordt beheerd door de Mediatorsfederatie Nederland (MfN), maar dat heeft geen juridische status. Op dit moment is mediator geen beschermd beroep. Het zou voor de professionalisering van het beroep van mediator beter zijn als de functie aan kwaliteitscriteria moet voldoen. Het mooie van het wetsvoorstel was verder dat het de mediator de mogelijkheid geeft op eenvoudige wijze een vaststellingsovereenkomst te laten bekrachtigen door de rechter. Je kunt zo echtscheidingen afwikkelen zonder rechter.

‘Als mediator kijk je niet eerst naar de wet, maar naar de mensen’

Ook heb je geen advocaat meer nodig. Inschakeling van een advocaat voegt in de praktijk weinig toe aan het proces. Het is niet alleen een logische uitbreiding van de executoriale kracht van de notaris, maar het sluit ook aan op de expertise die je als notaris-mediator al hebt. Je bent immers al thuis in het huwelijks-goederenrecht en verdelingen. Op die manier creëer je een *one-stop-shop* voor mensen die willen scheiden. Een prachtige kans voor notarismediators die we nu helaas niet kunnen verzilveren. Het is jammer, want de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en de VMN hadden er veel energie ingestoken.’

LOOPGRAVEN

Toch hoeven mediators in het notariaat het hoofd niet te laten hangen. Kroek verwijst naar een onderzoek van het *Hague Institute for Innovation law* (HiIL) dat deze zomer verscheen. De rechtsstaat is fantastisch voor juristen maar slecht voor burgers, constateren de onderzoekers. Het rechtssysteem is kostbaar, levert niet wat mensen nodig hebben en is soms ronduit schadelijk. Echtscheidingen kunnen ontaarden in jarenlange juridische loopgraven. De basismethodiek van claim en tegenclaim, van eisen en verdedigen, werkt

polariserend. Die aanpak maakt het probleem duurder en schadelijker. De wetboeken van Burgerlijke Rechtsvordering en van Strafvordering stammen uit 1839 en 1921. Ze worden wel geactualiseerd – zo is DNA-onderzoek als opsporingstechniek geïntroduceerd – maar als systeem van geschiloplossing en rechtspraak nooit opnieuw ontworpen. Wat betekent dit voor het mediationvak? ‘Het interessante aan mediation is dat het zich verdiept in wat de mens beweegt. Die drijfveer ontbreekt in de rechtspraak. Het gebrek aan innovatie in de rechtspraak speelt ons in de kaart. Als mediator kijk je niet eerst naar de wet, maar naar de mensen. Je voert gesprekken vanuit de belangen en emoties van mensen. Voelen mensen zich gehoord?’

BEHOEFTE

Er is nog een reden waarom mediation, ondanks het ontbreken van een wet Bevordering mediation, een stevig toekomstperspectief heeft, benadrukt Kroek. ‘Of het nu om het opmaken van huwelijksvoorwaarden gaat of het vastleggen van de nalatenschap, een notaris is gewend oplossingen te bedenken aan de hand van wetsartikelen en jurisprudentie. Daarvoor komen mensen naar de notaris. Omdat het moet. Dat lijkt een voordeel, maar een aantal taken, zoals Kadastrale recherche, zullen steeds meer geautomatiseerd worden. Ook de rol van de notaris in de onroerendgoedketen zal verdwijnen als blockchaintechnologie, die een *trusted third party* overbodig maakt, zijn intrede doet. Die automatisering gaat de notaris raken, maar niet de mediator. Zodra er relationele aspecten aan een conflict zitten, hebben mensen baat bij een mediator. Dat is een behoefte waarin geen automatisering kan voorzien.’ ■